

Kurum :Işık Üniversitesi
Başlık :Rektörümüz Prof. Dr. Hasan Bülent Kahraman
Anlatıyor
Konuşmacılar :Betül UÇKAN, Prof. Dr. Hasan Bülent KAHRAMAN
Video Adresi :https://youtu.be/S_S22UAEMjI
Yayın Tarihi :03.08.2023

Betül Uçkan: Bizi dinleyen herkese merhaba. Ben Betül Uçkan. Işık Üniversitesi Sanat, Mimarlık ve Tasarım Fakültesinde Mimarlık Bölümünde araştırma görevlisiyim. Şile kampüsümüzde tanıtım alanımızda yaptığımız bu programımızda bugün Rektörümüz Prof. Dr. Hasan Bülent KAHRAMAN'ı ağırlıyoruz. Hocam hoş geldiniz,

Hasan Bülent Kahraman: Hoş bulduk.

Betül Uçkan: Programımızda Rektörümüzün çok yönlü eğitim ve kariyer hayatından, bu multidisiplinerliğin ve vizyonunun üniversitemize yeni bir eğitim modeli getirmesine ve 21. yüzyılın gerekliliklerine kadar keyifli bir sohbet geçirmeyi umuyoruz. Sohbetimize şu soruyla başlayabiliriz.

Hasan Bülent Kahraman: Buyurun,

Betül Uçkan: Değerli Rektörüm, sizin çok yönlü bir eğitim ve farklı alanlarda eş zamanlı olarak yürüttüğünüz kariyer geçmişiniz olduğunu biliyoruz. Neden tek bir alana yönelmediniz ve farklı birçok alanda uzmanlaşmayı seçtiniz? Bu konudan yola çıkarak bize biraz kendinizden ve hayata bakışınızdan bahsedebilir misiniz? Çünkü biz sizi çok iyi tanıyoruz ama izleyenlerimiz de iyi tanışınlar istiyoruz.

Hasan Bülent Kahraman: Teşekkür ederim. Ben gerçekten birden çok alanda akademik kariyerini tamamlamış bir hocayım. Doğrusunu isterseniz 1975 yılında ben yani yaklaşık olarak yarım yüzyıl önce liseden mezun oldum ve o zaman ilk derecemi inşaat mühendisliği alanında yaptım. Mühendislik biraz yaygın bir alandı. Bunun çeşitli toplumsal sebepleri de vardı. Bunun üstünde ben bazı çalışmalar da yaptım zamanla aslında sosyal bilimlere ve edebiyata çok yatkın birisiydim. Kolejde okurken de o yönde birçok çalışmam olmuştu ama o yaygın izleniminde kısmen etkisiyle ama kısmen etkisiyle mühendisliğe yöneldim. Fakat mühendisliğe yönelirken o konuda ileride pek mühendis olarak çalışmayacağımı biliyordum ve eğitim sırasında da bunu gördüm. Matematığa yöneldim. Mühendisliğinde zaten pek öyle yaygın olmayan alanları daha teorik alanları ilgimi çekiyordu. Dolayısıyla ben matematikle mühendisliği birlikte göturdüm. Yani kendimi bir matematik öğrencisi de sayarım. Bugünde halen neyi unuttum neyi hatırlıyorum diye bazen matematik kitaplarına, sorularına vesaire bakarım. Epey bir kısmını unutmuş olduğumu da söyleyeyim. Şunu ifade edeyim. Temel kuramlar, temel muhakeme biçimi, temel yaklaşım itibariyle herşey aklımda. Yani zihin yürütme açısından bir sorun yok ama işte şu türevin veya...

Betül Uçkan: Ezberler belki bazı,

Hasan Bülent Kahraman: Bazı formüllerini pek o kadar hatırlamıyorum. Sonradan ilgimi daha ziyade fizik çekmeye başladı ama o konuya sadece bir amatör olarak özellikle kuantum ve uzay fiziği birçok insan gibi ilgimi çekti, hala da çekiyor. Şimdi Oppenheimer filmi sinemalarda oynuyor. Gördüm o filmi. Birçok meseleyi özellikle Heisenberg fiziğiyle falan birlikte düşünülebilecek herhalde küçük bir birikimim de var. Bir parantez, ben Princeton Üniversitesinde uzun dönemler boyunca bulundum. Ortadoğu Yakınoğu Çalışmaları Bölümündeydim. O bölümde benim üstündeki oda Einstein'ındı. Einstein'ın kabullerini yaptığı odaydı. Benim oturduğum odada bir dönem yanılmıyorsam Heisenberg oturmuş. John Nash herkesin adını bildiği işte Beautiful Mind filminden hatırladığı John Nash çok yakın arkadaşım oldu orada. Her öğlen bana gelirdi. O, öğrenciliğini o binada matematik öğrencisi olarak geçirmiş. Öyle bir etkide beni yeniden o yıllarda bu işleri okumaya yöneltti. Sonra mühendislik yaptım ama onu söyleyeyim. Mecburi hizmetim nedeniyle Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne girdim hidrolik mühendisiydim, baraj mühendisiydim. Bir mühendislik hizmetim oldu. Çıldır Hidroelektrik Santralini de tasarladım. Onu da söyleyeyim.

Betül Uçkan: Elinize sağlık Hocam.

Hasan Bülent Kahraman: Yani bir mühendislik eserimde var. Sonra bizim yine o yıllarda iktisat mühendislikle birlikte düşünülen bir birimdi ve iktisat bizi çok heyecanlandıran bir alandı. Bunda Devlet Planlama Teşkilatının o yıllarda çok etkili olmasının da bir payı vardır. İktisat masterı yaptım. Çok zevkli bir dönem olarak hatırlıyorum. Müthiş bir heyecanla iktisat teorilerini okudum. Hep teori kısmıyla uğraşıyordum. Onu yine söyleyeyim. Fakat devam etmedim. Şundan dolayı matematiksel istatistiğe şeye iktisada dönüş başlamıştı. Bana da o problemleri çözdürüyorlardı. Onunla uğraşacaksam, ben daha ziyade iktisadi teori kısmıyla meşguldim. O zaman ben matematikte devam ederdim dedim. Ve nihayet aslında bunlarla ilgili olmayan kısma geldim. Sanat felsefesi çağdaş sanat kuramları bu defa çalıştım. O benim kendi alanım. Onu sonuna kadar yani bugüne kadar sürdürdüm. Yani bütün verdiğim üniversitede aktif hocalık hayatımda verdiğim derslerin yarısı bunlarla ilişkilidir. Kendi küratörlük çalışmalarım o alandadır ve Türkiye'de o alanın herhalde 1980'lerde genç bir grupla birlikte kurucularından da sayılırım. Yani 84'te bu işlerle Amerika'dan döndükten sonra uğraşmaya başladım. Bugüne kadar geldik. 40 seneyi de devirdik yahut işte 40 seneye geliyoruz. O bakımdan o çalışmalarım akademik olarak devam ediyor. Ve o alanda yazdığım kitaplar çok etkili oldu. Bu beni sevindiren bir husus. En nihayet belki de asıl kendi toprağım olan sonunda siyaset bilimine döndüm ve doktoramı orada yaptım. Bizim kuşak için siyaset çok önemli bir existence, bir varoluş sebebiydi. Orada da siyasal düşüncelerle ve her Türk genci gibi Türkiye siyasetiyle uğraştım. Ama orada da yine siyasal düşünceler ve siyasal kuram asıl benim ilgimi çeken zaten siyasal düşünceler doçenti sonra oldum. O da, devam ediyor. Dolayısıyla ben aslında bütün bu çalıştıklarım, çalıştığım alanlarla birlikte akademik kariyerimi sanat kuramları, çağdaş sanat kuramları, sanat felsefesi ve siyasal kuram, siyasal düşünce, Türk siyaseti çerçevesinde yaptım. Peki, niye böyle bir bir polimorfik diyeyim bir yapı. Bizim gençliğimizde bu kavram yoktu.

Betül Uçkan: Evet,

Hasan Bülent Kahraman: Bu yoktu. Ben 1995'ten itibaren Sabancı Üniversitesinin -adını vermekte hiçbir mahsur yok- kurucuları arasında bulundum. O sistemi ilk defa çok sistematik bir biçimde orada uyguladık. Şimdi Işık Üniversitesinde onu uyguluyoruz ve çok etkili bir biçimde uyguluyoruz. O zaman yani 90'ların ortasından itibaren kültürel çalışmalar gibi bazı alanların sosyal bilimlerde ortaya çıkması da bizim daha interdisipliner bir model geliştirmemize izin verdi. Ve anlaşıldı ki bir tek alanın bilgisiyle karmaşık problem çözme yetisine sahip olamıyoruz. Bunlar

1990'ların sonu idi. Şimdi 2023'e geldik. 21. yüzyılın ilk 25 yılını, çeyreğini tamamlıyoruz. 21. yüzyılın çeyreği az buz bir zaman değil. Bugün bunu çok net bir şekilde anlamış bulunuyoruz. O yüzden Işık Üniversitesinde de şimdi biz interdisipliner, modüler, entegre bir eğitim veriyoruz ve buradan bu üniversiteden mezun olan bütün öğrenciler benim her birinden ayrı diploma alarak yaptığım bu akademik yolculuğu onlar eş zamanlı olarak çift ana dal, yan dal gibi çalışmalar yaparak ve bazı disiplinlerinde doğrudan doğruya interdisipliner olarak tasarlanması nedeniyle henüz lisans öğretimlerinde eğitimlerinde tamamlayabiliyorlar, bütünleyebiliyorlar. Bunu da Türkiye'nin büyük bir kazancı olarak görmek gerekir.

Betül Uçkan: Üstelik daha lisans eğitimlerinin başında değil mi?

Hasan Bülent Kahraman: İşte onu söyledim. Yani 1. sınıfta ortak okuttuğumuz derslerin üniversiteye giren bütün öğrencilerin yedi dersi sekiz dersi altı dersi ortak olarak okuması, farklı kökenlerden gelen öğrencilerin bir arada durup aynı konuya farklı reaksiyonlar gösterip farklı açılardan bakması, bir disiplini tercih etmiş olan öğrencinin başka disiplinlerdeki birikime, akademik düşünceye muhatap olması, bir araya gelerek problemleri çözmesi. Bunlar karmaşık problem çözme yetisi açısından büyük kazançlar sağlayan imkanlar.

Betül Uçkan: Teşekkürler Hocam. İkinci sorum da sanırım biraz bununla ilgili olacak. Tüm konuşmalarınızda, röportajlarınızda dünyadaki üniversite eğitiminde yaşanan değişimi vurguluyorsunuz.

Hasan Bülent Kahraman: Evet.

Betül Uçkan: Bu değişimi yakalamak içinde üniversitemizde Işıklı Akademik Model adını verdiğiniz bir model geliştirdiniz.

Hasan Bülent Kahraman: Evet.

Betül Uçkan: Bunu bir kez daha sizden dinleyebilir miyiz?

Hasan Bülent Kahraman: Şimdi dünyada mühendislik teknolojileri, bilgisayar teknolojileri, bilgisayara bağlı olarak diğer disiplinlerde muazzam gelişmeler var. Yani arkamda hocalar gelen öğrencilerimize bilgi veriyorlar. Yani biyomedikal diye bir mühendislik alanı var. Yine yönetim bilişim sistemleri diye birtakım alanlar var. Bunlar hep entegre alanlar, hep tümleşik alanlar, hep birleşik alanlar. Yani yine fizik okuyanlar, matematik okuyanlar bilir. Bu birleşik alan teorileri vardır. Bu bugün üniversite teknolojilerinde kullanılıyor ve üniversite teknolojileri, üniversite know-howları, üniversite prosesleri dünyada en az mühendislik alanları kadar hızlı bir şekilde değişiyor. Bu gayet doğal. Çünkü o alanlardaki değişimin öncüsü yine üniversiteler. Kendisini değiştirmeyen bir üniversitenin o alanlardaki değişime öncülük etmesi diye bir şey söz konusu olamaz. Bazı dünyanın çok önde gelen üniversiteleri kendilerine has bazı özellikleri muhafaza etmek istiyorlar ise de onlarda bu sistemin bir parçası olmakta gecikmiyorlar. Şu gün bile, Amerika'nın en önemli, en önde gelen 10 üniversitesi "acaba neleri ortak olarak dönüştürebiliriz?" diye şu an toplantı halindedir ve bunun üstünde çalışıyorlar. Ve belli ki o toplantıdan çok önemli sonuçlar çıkacak. Ben de 2000'lerin başında böyle bir toplantıya katılmışım. Oradan çıkan bazı sonuçlar oldu ve o sonuçlar üniversite yapılarını etkiledi. Çok iyi İngilizce bilmek, çok iyi matematik bilgisine sahip olabilmek, bilgisayar ve algoritma okuryazarlığına sahip olmak gibi ve bunun tabii dallanıp budaklanmış halleri. Şimdi biz Işıklı Akademik Modeli bu düşüncenin uzantısı olarak kurduk. Elimizde temel bir hareket noktamız var. O hareket noktası şu; 21. yüzyılda yüzyıl yaşayacak altmış yıl çalışacak olan insanlar hayatlarından ne bekliyorlar ve hayat onlardan ne bekliyor? Çok basit bir şey. Bizim kuşaklar bir diplomayla 40 sene meslek hayatlarını

profesyonel hayatlarını tamamlayabiliyordu. Eee bugün biliyoruz ki bir 40 yıllık 50 yıllık çalışma hayatı içinde en az 3 kere kariyer değiştirmek, 3 kere diploma almak zorunluluğu var. Bir kere bunu bileceğiz. Yani hiç kimsenin aldığı diploma ebedi değil artık. Bir diplomanın, bir lisans diplomasının maksimum geçerliliği artık 15 seneye indi, inmiş durumda dolayısıyla buradan hareket ederek şu soruyu sorduk. Demin saydığım yetiler; bunlara takım çalışması, bunlara kompleks, karmaşık problem çözme yetisini ekleyince interdisipliner interdisipliner olma şartlarını ekleyince ortaya model kendiliğinden çıkıyor. Yani bu modeli biz aslında dünyayla entegre olmak için, 21. yüzyılda çağının çağdaşı olan insanı oluşturabilmek için hazırladık. Ne yaptık? Bir; interdisipliner olsun bu program dedik, bunu sağladık. İki; bu program entegre bir program olsun istedik. Yani farklı fakülteler bir dersin hazırlanmasında diğer fakültelerle ortaklık yapsın. Üç; modüler olsun. Yani bir dersin belli bölümünü belli fakülteler versin. Belli bölümünü farklı fakülteler versin ve diyelim ki “iktisada giriş” konusuna mühendisler nasıl yaklaşıyor, iktisatçılar nasıl yaklaşıyor, mimarlar tasarımcılar nasıl yaklaşıyor...

Betül Uçkan: Sanatçılar nasıl yaklaşıyor?

Hasan Bülent Kahraman: Sanatçılar nasıl yaklaşıyorla bunu ortaya koyalım istedik. Bir diğer husus şu; bugün bugün bilginin katmadeğer üretmesi onu da bir tarafa bırakalım. Bilginin bir değere dönüşmesi çok önemli. Ben bütün ömrümü felsefecilerle birlikte geçirdim. Öz kardeşimden daha çok filozoflarla yakınlık kurdum. Kant, Königsberg’te yaşadı. Her gün aynı saatte çıktı. Her gün aynı dakikada aynı işleri yaptı ve insan zekasının en yüksek soyutlama, en yüksek entelektüel kapasitesini kullanma anlamına gelen kitaplarını yazdı. Bugün hala Kant’a referans vermeden veya milattan önce 5. yüzyılda Aristo’nun bir kısmını da Assos’ta yazdığı kitaplara referans vermeden...

Betül Uçkan: Bahsetmeden,

Hasan Bülent Kahraman: ...bugün felsefede bir şey yapamazsınız.

Betül Uçkan: Evet.

Hasan Bülent Kahraman: Ama artık “ben odama kapandım kitap yazıyorum, bitireyim de ondan sonra konuşalım” şeklinde bir akademik eğitim-öğretim yok. Bugünkü akademik eğitim-öğretim o üretilen bilginin nasıl değere dönüşeceğini de ölçüyor. Bu çok önemli bir şey. Bu küçümsenecek, yabana atılacak, görmezden gelinecek bir husus değil. Yani bir mühendisin yaptığı çalışmanın sanayi ile nasıl eklemleneceği hatta ve hatta bir sosyoloğun, bir iktisatçının, bir psikoloğun yaptığı çalışmanın kendisine ait endüstri alanında nasıl bir değer üreteceği çok önemli. Eğer üniversite yapılarını yenilemek istiyorsak o açıdan da önemli. Bu insanların düşüncelerinin bir valöre, bir değere dönüşmesi açısından da önemli. Biz burada buna bağlı olarak ve çok isteyerek proje tabanlı bir eğitim sistemi ve proje tabanlı bir akademik anlayış oluşturuyoruz. Buna bağlı olarak öğrencilerin öğrencilerin edip eyleme yetisini kazanması için onları sanayile daha lisans düzeyinde entegre hale getiriyoruz. Stajlar yoluyla, doğrudan doğruya sanayideki belli kapasiteleri kullanma yoluyla hocalarının projelerine katılma yoluyla bunu sağlıyoruz. Dolayısıyla bu modelin tamamı bugünkü dünyada şunu da söyleyeyim çok önemsendiğim bir şey; çevre, iklim, gelecek düşüncesi üretmeyen bir akademi olamaz. Dolayısıyla toplumsal sorumluluk bilincinin dışında bir akademik model olamaz. Biz bu imkanı da onlara daha üniversiteye girdikleri ilk yılda toplumsal sorumluluk projeleri yaptırmak suretiyle veriyoruz. İşte bunun tamamı Işık Akademik Modeli.

Betül Uçkan: Ne denilebilir Hocam teşekkür edilebilir buna. Teşekkür ederiz. Peki Hocam, aslında yine cümle aralarında bunu yanıtladınız ama 21. yüzyılın gereklilikleri nelerdir? 21. yüzyılın insanını yetiştirmek konusunda Işık Üniversitesi ne yapıyor?

Hasan Bülent Kahraman: İşte bunları yapıyor. Daha ne yapsın Işık Üniversitesi? Ama yine de yapacak şeyler var. Onları söyleyeyim.

Betül Uçkan: Mesela Hocam?

Hasan Bülent Kahraman: Söyleyeyim. Bugün bilgisayar altyapısına belli bir düzeyde sahip olmayan bir üniversitenin bu söylediklerimizi yapması çok zor. Bilgisayar okuryazarlığını belli bir düzeyin üzerine çıkarmamız gerekiyor. Bunu yapıyoruz. İki; uluslararası ilişkisi zayıf olan bir üniversitenin yine 21. yüzyıl meselelerini çözmesi çok zor. Bilgi transferi olmadan, co-produksiyonlar ortak projeler olmadan herhangi bir üniversitenin sadece kendi içine kapanarak bilgi üretmesi bana artık imkansız yakın ölçüde zor görünüyor. Onun için üniversiteler arasındaki ilişkiler ve entegrasyonlar şart. Işık Üniversitesi bunu da yapıyor ve bu uluslararası ilişki ağını mümkün olduğu kadar geliştiriyor. Üçüncüsü; bölge ve yerel sorumluluk duygusuna sahip olmayan bir akademik bir model düşünmek bence imkansızdır. Biz dolayısıyla Işık Üniversitesini hem kendi yakın çevresiyle bir kampüs üniversitesi olarak Şile’de muhteşem bir kampüs üniversitesi olarak evvela orayla irtibatlandırıyoruz. Sonra da bunu kendi bölgemize yayarak acaba içinde bulunduğumuz bu Marmara kısmen kuzeybatı Anadolu kısmı ki sanayi bölgesinin kalbidir. Orayla irtibatlı olarak ne yapabiliriz? Bunu yine çok canlı bir şekilde uygulamaya alıyoruz. İşte 21. yüzyılın bütün bunlarla birlikte fütürizmini aslında yapmaya çalışıyoruz. Bu çok zor aynı zamanda bir felsefi problemdir. Yan insan geleceği bilemez. Geleceği bilmek sadece geleceğe dair olasılıklar üstünde düşünüp en doğru matematiksel tahmini yapmak çabasıdır. O anlayışla biz geleceği planlamaya ve biçimlendirmeye çalışıyoruz. O yüzden de sloganımız: “Geleceğin İnsanı Işıқта Yetişir” olarak seçildi.

***** Video burada sona eriyor. *****